

polanach w Tatrzańskim Parku Narodowym, zaprezentowała dr L. Śliwa.

Po sesji referatowej odbyła się krótka sesja plakatowa, w trakcie której zaprezentowano trzy postery. Przedstawiały one chronione i zagrożone porosty rezerwatu „Wąwóz Homole” (dr L. Betleja, dr R. Kościelniak), lichenobiotę Bielska-Białej (mgr D. Bielec, prof. E. Bylińska) oraz problem występowania *Physcia aipolioides* w wybranych regionach Europy (dr E. Lisická, dr A. Lackovičová, dr J. Liška, dr L. Lököš, dr M. Lisický). Po zakończeniu i podsumowaniu sesji naukowej, uczestnicy zostali zaproszeni na uroczystą kolację do sali konferencyjnej Instytutu Botaniki PAN, nazwanej imieniem prof. Bogumiła Pawłowskiego, nieustrudzonego badacza flory i roślinności Karpat.

Streszczenia referatów i plakatów, a także omówienie trasy sesji terenowej, zostały zebrane i opublikowane przez Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN w Krakowie w pozycji pt. *Lichens of Carpathians. Knowledge and Prospects*, którą zredagowała dr L. Śliwa.

Ostatni dzień Konferencji przeznaczony był na sesję terenową, zatytułowaną „Karpaty jako ważne centrum bioróżnorodności w Europie”. Sesję tę prowadził dr R. Kozik. Najpierw, na torfowisku Baligówka w Kotlinie Orawsko-Nowotarskiej, uczestnicy zapoznali się z roślinnością torfowisk wysokich w Karpatach i problemami ich ochrony. Następnym punktem na trasie był rezerwat krajobrazowy „Przełom Białki pod Krempachami”, gdzie przedstawiono walory występujących tam obiektów przyrodniczych podlegających ochronie oraz bogatą kalcyfilną biotę porostową. Po drodze do kolejnego punktu wycieczki, uczestnicy zwiedzili zabytkowy drewniany kościół w Dębnie. Na górze Wdżar, gdzie był ostatni przystanek na trasie sesji terenowej, podziwiano m.in. prawdziwy „rarytas” polskiej flory naczyniowej *Woodsia ilvensis*, która w Polsce ma jedyne stanowisko właśnie tam.

Po powrocie do Krakowa nastąpiło zamknięcie Konferencji. Umożliwiła ona uczestnikom zaprezentowanie wyników własnych badań, wymianę doświadczeń, a dla wielu była okazją do osobistego poznania. Bardzo przyjacielska

i serdeczna atmosfera podczas Konferencji sprzyjała zacieśnieniu współpracy naukowej pomiędzy lichenologami „krajów karpackich”, która ma długą już historię i piękną tradycję. Szczególnym dowodem owocnej współpracy polsko-słowackiej było uhonorowanie dr hab. U. Bielczyk medalem im. J. Holuby’ego „Nummum Memorialem Holubianum”, nadanym 26 kwietnia 2007 roku w Bratysławie przez Kapitułę Orderu Słowackiego Towarzystwa Botanicznego. Uroczystego przekazania tego odznaczenia dokonali podczas Konferencji dr A. Lackovičová i prof. I. Pišút.

Martin KUKWA

Z ŻYCIA PTB POLISH BOTANICAL SOCIETY NEWS

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI POLSKIEGO TOWARZYSTWA BOTANICZNEGO W LATACH 2004–2006

Polish Botanical Society in 2004–2006

I. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACYJNA PTB

ZEBRANIA PLENARNE TOWARZYSTWA

W omawianym okresie sprawozdawczym odbyło się 7 posiedzeń Zarządu Głównego (wiosenne i jesienne w każdym roku), w tym Walne Zgromadzenie Delegatów w Toruniu połączone z wyborami Zarządu PTB na lata 2004–2007.

Posiedzenia poświęcone były sprawom bieżącym Towarzystwa. Omawiano kwestie działalności biblioteki PTB oraz poszczególnych Oddziałów i Sekcji, dokonano wyboru Redakcji i Rad Redakcyjnych, powołano nową Sekcję Aerobiologiczną. Dyskutowano m.in. nad usprawnieniem funkcjonowania biblioteki, możliwościami podniesienia poczytności czasopism, zwiększeniem aktywności członków i otwartości Towarzystwa na społeczeństwo.

DANE OSOBOWE O TOWARZYSTWIE

Polskie Towarzystwo Botaniczne liczy obecnie 1254 członków, tj. o 133 osoby mniej w porównaniu z początkiem mijającej, trzyletniej kadencji. Malejąca frekwencja wynika w dużej mierze z podjętej przez Przewodniczących Oddziałów decyzji o wykreślaniu osób zalegających z opłacaniem składek oraz naturalnej rotacji członków. W omawianym okresie sprawozdawczym do PTB przyjęto w sumie 110 nowych członków, a ubyło 170.

Towarzystwo posiada obecnie swoje oddziały w 15 rejonach Polski: w Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Poznaniu, Skiernewicach, Szczecinie, na Śląsku, w Toruniu, Warszawie i Wrocławiu. Wielokierunkową działalność członków PTB obrazuje ich przynależność do 14 Sekcji: (1) Aerobiologicznej; (2) Anatomii, Cytologii i Embriologii Roślin; (3) Briologicznej; (4) Dendrologicznej; (5) Fizjologii i Biochemii Roślin; (6) Fykologicznej; (7) Geobotaniki i Ochrony Szaty Roślinnej; (8) Historii Botaniki; (9) Kultur Tkankowych Roślin; (10) Lichenologicznej; (11) Mikologicznej (działającej niezależnie przy Oddziale łódzkim, poznańskim i warszawskim); (12) Ogrodów Botanicznych i Arboretów; (13) Paleobotanicznej i (14) Pteridologicznej.

BIBLIOTEKA PTB

Podniesiona na początku 2004 roku wysokość składek, dofinansowanie Ministerstwa oraz zatrudnienie wykwalifikowanej bibliotekarki – Pani Marii Szelegiewicz, w połączeniu

z aktywną działalnością prof. Tomasza Majewskiego pozwoliło na restaurację biblioteki PTB. Po wznowieniu krajowej i międzynarodowej wymiany międzybibliotecznej czasopism oraz uporządkowaniu zalegających materiałów (2004/2005), na bieżąco prowadzone jest katalogowanie i udostępnianie zbiorów. Uaktualniono wykaz tytułów czasopism zagranicznych otrzymywanych przez bibliotekę i notowanych przez Katalog Centralny Biblioteki Narodowej. Zgromadzony księgozbiór poddawany jest sukcesywnej oprawie i niezbędnym naprawom.

W okresie ostatnich trzech lat stan księgozbioru Biblioteki PTB powiększył się o 112 woluminów wydawnictw zwartych i o 617 woluminów wydawnictw ciągłych (w tym 3 nowe tytuły). Na koniec 2006 roku w bibliotece zgromadzono 6654 woluminy wydawnictw zwartych (w tym 19 starodruków), 18023 odbitek i broszur oraz 21640 woluminów wydawnictw ciągłych (815 tytułów).

W okresie trzyletniej kadencji opracowano w sumie 1569 egzemplarzy wydawnictw ciągłych i zwartych, na łączną wartość 149 234,79 zł. Do kontrahentów zagranicznych i krajowych oraz w ramach egzemplarza obowiązkowego wysłano w sumie 6843 egzemplarzy czasopism na łączną wartość 89 091 zł. Na zamówienie instytucji i pracowników naukowych sprzedano 1314 egzemplarzy wydawnictw PTB o łącznej wartości 23 435 zł (Tab. 1).

Stopniowo realizowane jest, rozpoczęte w 2005 roku, komputerowe katalogowanie i elektroniczne udostępnianie zbiorów. Dotychczas opracowano 137 rekordów bibliograficz-

Tab. 1. Działalność Biblioteki PTB w zakresie opracowywania wydawnictw (ciągłych i zwartych w sumie), wymiany międzybibliotecznej (krajowej i zagranicznej łącznie) oraz sprzedaży czasopism na zamówienie instytucji i pracowników indywidualnych.

Lata	Opracowane wydawnictwa		Wymiana		Sprzedaż	
	Liczba egzemplarzy	Wartość	Liczba egzemplarzy	Wartość	Liczba egzemplarzy	Wartość
2004	732	63 605,79	4381	43 810,00	366	6 314,00
2005	611	44 539,50	1364	24 448,00	426	7 031,00
2006	226	41 089,50	1098	20 833,00	522	10 090,00
Suma:	1569	149 234,79	6843	89 091,00	1314	23 435,00

nych tytułów w systemie MAK, w formacie Marc 2.1. Na bieżąco uzupełniane są zasoby czasopism już wprowadzonych.

Oprawiono następujące czasopisma: *Acta Agrobotanica* [vol. 1 (1953) – vol. 58 (2005)], *Monographiae Botanicae* [vol 1 (1953) – vol. 22 (1966)] i *Rocznik Dendrologiczny* [vol. 1 (1926) – vol. 53 (2005)].

Na miejscu skorzystało z Biblioteki 225 osób, wypożyczając 143 druki zwarte, 642 czasopisma, 25 odbitek. Poza Bibliotekę wypożyczono 7 druków zwartych i 28 tytułów czasopism. Biblioteka wykonała kserokopie 137 artykułów z czasopism zagranicznych dla instytucji naukowych i osób prywatnych.

Biblioteka udostępnia zgromadzone zbiory czytelnikom dwa razy w tygodniu (wtorek i czwartek), posiada swój adres e-mail: ptb-bibl@biol.uw.edu.pl i bezpośredni kontakt telefoniczny: 022 5530532.

II. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA

Polskie Towarzystwo Botaniczne bierze czynny udział w rozwoju nauk botanicznych i upowszechnianiu wiedzy botanicznej na skalę ogólnopolską i międzynarodową. Szczególnie znaczącą rolę w realizacji tego zagadnienia odgrywają organizowane przez Oddziały i Sekcje PTB sympozja, konferencje, sesje naukowe oraz warsztaty. Pozwalają one na podnoszenie poziomu naukowego członków, wymianę myśli naukowej, wiedzy i doświadczeń. Spośród 41 zorganizowanych przez PTB w mijającej kadencji tego rodzaju spotkań, niemalże 1/3 stanowiły sympozja (konferencje czy warsztaty) międzynarodowe (Tab. 2). Doskonałe merytoryczne

przygotowanie przez poszczególne Komitety organizacyjne, składanych do Ministerstwa wniosków o dofinansowanie konferencji, znalazło akceptację w gronach oceniających i zawoocowało znaczącym ich dofinansowaniem.

W ramach działalności naukowej członkowie Oddziałów i Sekcji PTB zorganizowali w sumie 377 spotkań, w których udział wzięło 6601 osób, wygłaszając 1418 referatów i wystawiając 584 postery (Tab. 3). Obok konferencji na szczególną uwagę zasługują, organizowane regularnie w ciągu całego roku przez Przewodniczących większości Oddziałów Towarzystwa posiedzenia naukowe, licznie odwiedzane przez studentów. Na tych spotkaniach, często trudne lecz ciekawe zagadnienia naukowe, przedstawiane są w ciekawy i zrozumiały dla ogółu słuchaczy sposób. Inny charakter prezentują warsztaty i wycieczki terenowe, które służą rozwijaniu poglądów, zaszczepianiu pasji naukowych, pogłębianiu wiedzy studentów i młodych naukowców. Prowadzone są przez wybitnej klasy specjalistów, przekazujących aktualną wiedzę w połączeniu z jej praktycznym wykorzystaniem. Wiele przykładów tego rodzaju działalności wykazano w poszczególnych sprawozdaniach rocznych publikowanych regularnie w *Wiadomościach Botanicznych* (Vol. 49; 50; 51).

III. WSPÓŁPRACA NAUKOWA Z TOWARZYSTWAMI I ORGANIZACJAMI NA TERENIE KRAJU

Członkowie Oddziałów i Sekcji Towarzystwa prowadzą stałą lub okresową współpracę z wieloma organizacjami oraz towarzystwami na terenie kraju (około 120 różnych jednostek, nie uwzględniając placówek naukowych). Współpracują również z placówkami naukowymi, zarządami obszarów chronionych, z władzami lokalnymi i ogólnopolskimi, z Fundacjami, Kołami i Klubami, kształtując świadomość w zakresie ochrony środowiska oraz wspierając edukację młodzieży i ich nauczycieli. Wielu członków PTB wchodzi w skład zespołów i komisji np. Komitetu Badań Naukowych, Botaniki PAN, Ochrony Przyrody PAN, Badań Polarnych PAN, Fizjologii, Genetyki i komisji Olimpiad

Tab. 2. Liczba konferencji zorganizowanych przez PTB w latach 2004–2006.

Rok	Konferencje	
	krajowe	zagraniczne
2004	9	3
2005	7	7
2006	13	2
Suma:	29	12

Tab. 3. Aktywność Oddziałów i Sekcji PTB w organizowaniu posiedzeń i wystąpień w latach 2004–2006.

Lata	Działalność	Liczba		
		posiedzeń	wystąpień	uczestników
2004	Oddziałów	100	129	1960
	Sekcji	45	668	408
2005	Oddziałów	89	121 76 posterów	1481
	Sekcji	29	205 258 posterów	782
2006	Oddziałów	82	101	1016
	Sekcji	32	194 250 posterów	954
Suma:		377	1418 584 postery	6601

Biologicznych itp., pełniąc funkcje recenzentów oraz przewodniczących. W organizacjach rządowych i pozarządowych zajmują ważne stanowiska, wchodząc w skład zarządów i rad. Jako biegli biorą udział w wydawaniu różnych ekspertyz i opinii. Współpracując z Wojewódzkim Konserwatorem Przyrody prowadzą konsultacje, inwentaryzacje przyrodnicze, tworzą plany ochrony.

IV. WSPÓŁPRACA NAUKOWA TOWARZYSTWA Z ORGANIZACJAMI ZAGRANICZNYMI

Współpraca naukowa Towarzystwa z organizacjami zagranicznymi uwidacznia się w kilku aspektach, np. we współpracy Oddziałów i Sekcji, przynależności Sekcji do federacji towarzystw (np. FESPB, IAPP, IFPS, IASPRR) oraz indywidualnej przynależności członków PTB do międzynarodowych towarzystw naukowych (około 50 różnych towarzystw zagranicznych i organizacji międzynarodowych). W organizacjach tych członkowie PTB pełnią często istotne funkcje w zarządach i radach na forum międzynarodowym.

V. DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Działalność w tym zakresie wynika z zaangażowania członków PTB w prace na rzecz ochrony przyrody w Polsce, ze współpracy z komisjami i komitetami na różnych szczeblach

administracji państwowej oraz członkostwa w radach naukowych i społeczno-naukowych obszarów chronionych. Członkowie PTB udzielają konsultacji jednostkom państwowym i organizacjom pozarządowym. Pełnią funkcje biegłych do spraw ochrony środowiska. Wykonują ekspertyzy, inwentaryzacje przyrodnicze, opracowują plany ochrony rezerwatów przyrody, a także tworzą listy roślin chronionych. Opiniują projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dzięki czemu aktywnie uczestniczą w tworzeniu strategii rozwoju miast, gmin i powiatów, z uwzględnieniem obszarów chronionych, rezerwatów i parków krajobrazowych. W sprawozdaniach rocznych podano wiele przykładów działalności w tym zakresie.

Większość Oddziałów i Sekcji PTB ściśle współpracuje z Radami Naukowymi Parków Narodowych, rad społeczno-naukowych parków krajobrazowych i leśnych kompleksów, z wojewódzkimi i regionalnymi komisjami ds. ochrony przyrody, Wydziałami Ochrony Środowiska Urzędów Wojewódzkich i Miejskich. Biorą udział w tworzeniu planów lokalnej współpracy na rzecz wybranych obszarów Natura 2000. Udzielają konsultacji naukowych w zakresie diagnostyki, terapii i profilaktyki grzybic.

W związku z postępującą degradacją środowiska naturalnego i jego zubażaniem, członkowie PTB wykorzystują różnorodne metody gromadzenia i przechowywania różnorodności

biologicznej, a także podnoszenia wiedzy i świadomości ogółu społeczeństwa w tym zakresie. Aktywnie uczestniczą w realizacji trzech głównych kierunków działań pozwalających na zabezpieczanie świata żywego, tj. utrzymaniu różnicowania genetycznego, zabezpieczeniu ciągłości procesów ekologicznych i ewolucyjnych oraz zachowaniu gatunków rzadkich i zanikających.

W celu zwrócenia uwagi opinii publicznej na problem wymierania gatunków, członkowie PTB biorą czynny udział w sporządzaniu czerwonych ksiąg/list zagrożonych wyginięciem roślin i grzybów w Polsce i Europie. Z inicjatywy i przy współudziale członków PTB tworzone są nowe ogrody botaniczne (w Kielcach, Katowicach), służące nie tylko edukacji i rekreacji, ale przede wszystkim pełniące funkcję gromadzenia zasobów genowych w postaci żywych kolekcji czy banków genów. W ochronie *ex situ* zasobów genowych wykorzystywane są nowoczesne techniki rozmnażania roślin (*in vitro*) i ich gromadzenia (w temperaturze -196°C).

VI. UPOWSZECHNIANIE WIEDZY BOTANICZNEJ

Członkowie wszystkich Oddziałów i Sekcji PTB biorą czynny udział w upowszechnianiu wiedzy botanicznej, które przejawia się organizowaniem i współorganizowaniem wykładów, spotkań naukowych, prelekcji, szkoleń, wystaw, olimpiad i konkursów biologicznych, sesji i wycieczek terenowych oraz pogadanek i poradnictwa. Prowadzenie licznych szkoleń dla nauczycieli gimnazjów i liceów oraz służb leśnych w zakresie ochrony lokalnych ekosystemów, środowiska naturalnego, w dziedzinie znajomości drzew i krzewów, prelekcje oraz zajęcia z ekologii i ochrony przyrody, prelekcje w zakresie ochrony gatunków roślin chronionych i zagrożonych wyginięciem oraz wycieczki i seminaria terenowe to typowa działalność członków PTB. Wiedza botaniczna krzewiona jest zarówno wśród dzieci, młodzieży i nauczycieli, jak i osób o ukierunkowanych, specjalistycznych zainteresowaniach, w szkołach i ośrodkach edukacyjnych, w ramach

działalności Uniwersytetu III Wieku i podczas Festiwalu Nauki. Członkowie PTB uczestniczą również w pracach lokalnych i ogólnopolskich Fundacji, Kół Naukowych i Klubów. Często otaczają je opieką merytoryczną. Działające pod kierunkiem członków PTB przy wyższych uczelniach Studenckie Koła Naukowe przyczyniają się do rozwijania pasji naukowych. Do szerokiego kręgu słuchaczy członkowie PTB trafiają także dzięki udziałowi w audycjach radiowych i programach telewizyjnych oraz zamieszczaniu popularno-naukowych artykułów na łamach różnych dzienników, czasopism oraz w przewodnikach i książkach. Piękno przyrody polskiej w kontekście edukacyjnym przedstawiane jest także w postaci filmów. Dynamicznie funkcjonuje również uruchomiony w styczniu 2004 roku, licznie odwiedzany (dotychczas 81,5 tys. odsłon strony głównej), internetowy serwis botaniczny <http://www.lonicera.hg.pl>. Popularyzuje on najnowsze odkrycia botaniczne, wydarzenia związane z botaniką i ochroną szaty roślinnej w kraju i na świecie. Zawiera informacje o bieżącej ofercie wydawniczej z zakresu botaniki oraz system nawigacji umożliwiającej dostęp do naukowych periodyków botanicznych (krajowych i zagranicznych) oraz innych stron botanicznych.

Informacje o bieżącej działalności PTB zamieszczane są w *Wiadomościach Botanicznych* oraz na stronie internetowej Towarzystwa <http://ptb-ib-pan.krakow.pl>). Swoje strony internetowe założyły i prowadzą na bieżąco: Oddziały (Bydgoski, Poznański i Szczeciński), Sekcje (Historii Botaniki, Kultur Tkankowych Roślin i Lichenologiczna) oraz jedno z czasopism (*Rocznik Dendrologiczny*).

VII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA

W omawianym okresie sprawozdawczym wydawnictwa Polskiego Towarzystwa Botanicznego ukazywały się zgodnie z ustaloną dla każdego z nich częstotliwością. W latach 2004–2006 ukazały się następujące tomy:

Acta Societatis Botanicorum Poloniae vol. 73–75 (z.1, 2, 3, 4)

Acta Agrobotanica vol. 57–59 (z. 1 i 2)

Acta Mycologica vol. 39–42 (z. 1 i 2)

Monographiae Botanicae vol. 93–96

Wiadomości Botaniczne vol. 48–50 (nr 1–4)

Rocznik Dendrologiczny vol. 52–54

Biuletyn Ogrodów Botanicznych, Muzeów i Zbiorów vol. 13–15.

Działalność wydawnicza była finansowana ze środków przyznawanych corocznie przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W obecnej kadencji rozszerzono składy Rad Redakcyjnych, jakkolwiek uważa się, że powinny być one umiędzynarodowione. Redaktorzy wraz Zarządem Głównym włożyli wiele starań w kierunku rozpropagowania naszych czasopism poprzez wprowadzenie streszczeń ich artykułów w system on-line. Warto podkreślić, że w przypadku niektórych czasopism na stronie internetowej znalazły się pełne teksty artykułów. Celem tych starań było zwiększenie poczytności czasopism.

Pięć tytułów czasopism: *Acta Agrobotanica*, *Acta Mycologica*, *Acta Societatis Botanicorum Poloniae*, *Monographiae Botanicae* i *Wiadomości Botaniczne*, znajduje się na liście Informacji Naukowej (ISI Master Journal List) z Filadelfii, jakkolwiek nie wszystkie mają określony Impact Factor.

Członkowie PTB pełnią różne funkcje, w radach redakcyjnych i redakcjach, w wielu wydawnictwach naukowych, nie tylko wydawanych przez nasze Towarzystwo np.: *Kształtowanie środowiska geograficznego i ochrona przyrody na obszarach uprzemysłowionych i zurbanizowanych*, *Natura Silesiae Superioris*, *Acta Physiologiae Plantarum*, *Fragmenta Floristica et Geobotanica*, *Atlas of the Geographical Distribution of Fungi in Poland*, *Vegetable Crops Research Bulletin*, *European Weed Society Bulletin*, *Folia Horticulturae*, *Journal of Fruit and Ornamental Plant Research*, *Journal of Applied Genetic*.

Członkowie PTB prowadzą również indywidualną działalność wydawniczą w postaci publikacji popularno-naukowych (w sumie 38 pozycji), monografii (6 pozycji), podręczników (4 pozycje).

VIII. WYRÓŻNIENIA

W omawianym okresie sprawozdawczym, zgodnie z uchwałą Zarządu Głównego kadencji 2001–2004, za wybitne prace naukowe i upowszechnianie wiedzy botanicznej godność Członka Honorowego nadano ośmiu osobom. Dwie osoby odznaczono medalem im. W. Szafera, jedną im. Z. Czubińskiego, zaś cztery osoby oraz Muzeum Przyrodnicze w Kazimierzu Dolnym uhonorowano medalem im. B. Hryniewieckiego.

Sześciu członków PTB i jedna praca zespołowa zostały wyróżnione nagrodami rektorskimi, Ministra Edukacji lub medalami.

Anna MIKUŁA

VARIA

CZY SMUTEK TO WIELKI, CZY LITOŚĆ I TRWOGA...

If it is a large sorrow if mercy and awe?

Pewnego dnia oglądałem zachód słońca czterdzieści trzy razy

- powiedział Mały Książę, a w chwilę później dodał:
- *Wiesz, gdy jest bardzo smutno, to kocha się zachody słońca.*

Antoine de Saint-Exupéry *Mały Książę*

Czy można przyznać się do niechodzenia do teatru! – Oczywiście, że nie. Nie wypada nie wiedzieć, co to jest pantomima i kim był Henryk Tomaszewski! Jak można nie znać autorów „*Boskiej komedii*” lub „*Nieboskiej komedii*”? Nie można się przyznać, że się nie wie, którzy Polacy dostali ostatnio nagrodę Nobla! Nie można też nie wiedzieć, co to jest sonet, co – aria, a co – impresjonizm. Przecież każdy musi znać takie oczywistości! No, ostatecznie, można nie wiedzieć o Christo i jego opakowanych budynkach i wybrzeżach albo o instalacjach Katarzyny Ko-